

## **BOSHLANG'ICH SINFLARDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH**

Qashqadaryo viloyati G'uzor tumani

14-umumiy o'rta talim maktabining

boshlang'ich sinf o'qituvchilari

**Ochilova Gulondon**

**Ismoilova Sarvinoz**

Texnologiya fani o'qituvchisi

**Choriyev Asadbek**

**Annotatsiya:** Boshlang'ich sinflarda zamonaviy texnologiyalardan foydalanish hozirgi zamon ta'limini yanada samarali va zamonga mos qilishda muhim ahamiyatga ega. Ushbu yo'nalishda olib borilayotgan ishlar har bir o'quvchining bilim olish jarayonini yengillashtirish, bilimlarni chuqurroq o'zlashtirish va tafakkurni rivojlantirish imkonini beradi. Zamonaviy texnologiyalar yordamida dars jarayonida didaktik materiallar va ilg'or metodlar joriy qilinadi, o'quvchilarning mustaqil ishlash ko'nikmalari ortadi, ularning darsga bo'lgan qiziqishi va faol ishtiroki ortadi. Bugungi kunda boshlang'ich sinf o'qituvchilari uchun ta'lim jarayonining har bir bosqichida zamonaviy texnologiyalardan samarali foydalanish dolzarb masalalardan bo'lib turibdi, chunki bugungi o'quvchining axborotga bo'lgan ehtiyoji, o'qishga, o'rganishga bo'lgan qiziqishi avvalgi avlodlarga nisbatan tubdan yuqori.

**Kalit so'zlar:** zamonaviy texnologiyalar, boshlang'ich ta'lim, interaktiv darslar, axborot texnologiyalari, elektron darsliklar, pedagogik mahorat, raqamli resurslar, o'quvchilar faolligi, ta'lim sifati, innovatsion metodlar.

O'quv jarayoniga zamonaviy texnologiyalarni jalb qilish orqali o'quvchilarning bilim darajasi va darslarni o'zlashtirish sifati oshadi. Elektron darsliklar, videodarslar, interaktiv platformalar, virtual laboratoriyalar hamda onlayn testlar orqali ta'lim berish ko'plab afzalliklarni ta'minlaydi. Bunda o'qituvchining axborot resurslaridan ijodkorlik bilan

foydalanishi, bolalarning psixologik rivojlanishini hisobga olgan holda, har bir o'quvchining individual xususiyatidan kelib chiqib yondashuvi zarur hisoblanadi. Zamonaviy texnologiyalar o'quvchining faolligini oshirish, mustaqil o'ylash, bilimlarni amaliyotda qo'llash ko'nikmalarini rivojlantirishga imkon yaratadi. Bu jarayonda pedagog o'z faoliyatini doimiy takomillashtirib borib, yangi usullardan o'z vaqtida foydalanishi maqsadga muvofiq. Ta'lim jarayonida zamonaviy texnologiyalardan foydalanish o'qituvchi oldida yangi imkoniyat va vazifalar ochadi. O'quv dasturlarini internet orqali boyitish, zamonaviy layoqat sinovlari tashkil qilish, darsda audio va videomateriallardan foydalanish, masofaviy o'qitish va baholash usullarini qo'llash orqali nafaqat o'quvchilarning bilim darajasini, balki tahliliy va mantiqiy fikrlash qobiliyatini ham rivojlantirish mumkin. Sifatli ta'limni yo'lga qo'yish uchun nafaqat zamonaviy texnologiyalarni tanlash, balki har bir bola ulardan samarali foydalanishiga yetarlicha e'tibor qaratish zarur. Talab yuqori bo'lgan elektron va raqamli resurslarning turli xil va keng funksiyalari o'quvchida yangi izlanish va intilish uyg'otadi, axborotlarni yaxshiroq qabul qilib olishga zamin yaratadi [1].

Boshlang'ich ta'lim tizimining zamonaviy rivojlanishida o'quv dasturlarini axborot-kommunikatsiya texnologiyalari asosida boyitish, ularni boshqarish va samarali foydalanish pedagogik mahorat va zamonaviy fikrlashni talab qiladi. Shular orqali boshlang'ich sinf o'qituvchisining o'quvchilari uchun qulay hamda samarali muhit yaratilib, ular o'z bilimlarini mustahkamlab, mustaqil fikrlashga o'rganadilar. An'anaviy dars berish usullariga zamonaviy texnologiyalarni qo'shib olib borilishi ta'lim jarayonini yanada samarali qiladi, bu esa pirovard natijada kelajakda zamonaviy bilimlarga ega, bilimni to'g'ri boshqara oladigan va o'z mustaqil fikriga ega bo'lgan shaxslarni tarbiyalashga asos bo'lib xizmat qiladi. So'nggi yillarda ta'lim sohasiga kompyuter texnologiyalari, planshet va interaktiv doskalar keng joriy qilinmoqda. Bular o'quvchilarning mulohaza, topqirlik, yaratuvchanlik, informatik tafakkur kabi ko'nikmalarini rivojlantirishga ko'mak beradi, axborotni tez qabul qilish, o'zlashtirish va mustaqil foydalanish imkonini yaratadi. Interaktiv platformalardan foydalanish o'quvchilarga zamonaviy bilimlarni egallashda, savollariga tezkor javob olishda, oson va

tushunarli vositalar orqali bilimlarni mustahkamlashda muhim ahamiyat kasb etadi. Shu nuqtayi nazardan, ta'lim jarayonining har bir bosqichida zamonaviy texnologiyalardan foydalanishni yo'lga qo'yish hozirgi kundagi asosiy vazifalardan biridir. Elektron ta'lim resurslari, multimediya darsliklari va interfaol dasturlar orqali darslarni tashkil qilish dars jarayonining samaradorligini hamda ta'lim oluvchilarning motivatsiyasini oshirishda muhim ahamiyatga ega. Bu kabi texnologiyalar yordamida o'quv materiallarini tasvirli, ovoqli va jonli ko'rinishda yetkazish mumkin, bu esa bolaning darsga jalb qilinishiga, bilimlarni chuqurroq o'zlashtirishiga zamin yaratadi. Shu bilan birga, zamonaviy texnologiyalardan o'rinli va samarali foydalanish uchun o'qituvchilar malakasini oshirish, ularni zamonaviy dasturlar va yangi metodikalar bilan muntazam ravishda tanishtirib borish muhim hisoblanadi. Shuningdek, darsdan tashqari mashg'ulotlarda o'quvchilarning bilim olish jarayonini nazorat qilish, ularni baholash va rivojlantirishda ham zamonaviy platformalardan foydalangan holda yuqori natijalarga erishish mumkin [2].

Zamonaviy texnologiyalarning bosqichma-bosqich joriy qilinishi orqali boshlang'ich sinflarda fanlarni o'rgatishning metodikasi va uslublari ham yangilandi. Bu esa o'z navbatida dars sifatining oshishiga va o'qituvchi faoliyatining samaradorligiga olib kelmoqda. Har bir o'quvchining bilim olish jarayoni, uni o'zlashtirish temp va usullarini tahlil qilib, u uchun individual o'quv dasturini tuzish imkoniyatlarni yaratadi. Shu tarzda har bir o'quvchi individual imkoniyatlarini rivojlantirish, o'z ichki salohiyatini namoyon qilish, bilimlarini kengaytirish, tahliliy va ijodiy fikrlash qobiliyatini oshirish imkoniga ega bo'ladi. Zamonaviy texnologiyalar orqali boshlang'ich ta'lim mazmuni yanada takomillashadi. Texnologiyalar umumiy ta'limga integratsiyalashuvini kuchaytiradi, o'quvchilarning bilimlarni yaqqol va oson o'zlashtirishini, amaliy faoliyatga jalb etilishini ta'minlaydi. Mustaqil ishlash, mustaqil topish, mustaqil fikrlash, axborotlarni filtrlash va tanlash, maqbul natija chiqarish kabi kompetensiyalarni shakllantiradi. To'g'ri boshqarilgan ta'lim jarayonida zamonaviy texnologiyalardan foydalanish o'quvchiga yangi imkoniyatlarni ochadi, uning darslarga, bilimga, hayotga bo'lgan munosabatini ijobiy tomonga o'zgartiradi [3].

O'quvchi zamonaviy texnologiyalardan xabardor, ulardan samarali foydalana olgan taqdirda, uning mustaqil ta'lim olishi uchun muhim asoslar yaratiladi. Natijada o'quvchi doimiy ravishda yangilikka intiladi, yangi texnologiyalarni o'rganishga harakat qiladi. Shu o'rinda, zamonaviy texnologiyalarni to'g'ri va samarali tanlash, o'qituvchi va o'quvchining bilim va kreativ salohiyatini to'liq namoyon qilish lozim. Har bir darsda didaktik o'yin elementlari, interaktiv testlar va multimediya vositalaridan foydalanish ko'plab afzalliklarni beradi. Bulardan pedagog foydalangan holda darslarning sifat va samaradorligini oshiradi, bolalar esa yangi bilimlarni samarali, tez va qiziqarli tarzda egallaydi. Ma'lumki, zamonaviy texnologiyalar o'qituvchilarni yangilikka, izlanishga undaydi. Ular pedagogikaning ilg'or yutuqlari, zamonaviy o'qitish metodlari haqida doimiy ravishda xabardor bo'lib borishadi, darslarda innovatsion yondashuvlarni qo'llashadi. Bu esa o'z navbatida boshlang'ich ta'lim sifatini yangi pog'onaga ko'tarishda muhim o'rin tutadi. Tahlil va tajriba shuni ko'rsatdiki, zamonaviy texnologiyalar yordamida tashkil etilgan darslar natijasida o'quvchilarda bilim olishga, yangilikni o'zlashtirishga, ijodiy yondashuv va o'z-o'zini baholash kompetensiyalari rivojlanadi [4].

Hozirgi kunda zamonaviy texnologiyalardan foydalanishda pedagogik mahorat, metodik bilim, zamonaviy kompyuter savodxonligi yuqori pog'onada turishi lozim. Zero, bu ko'nikmalar zamonaviy texnologiyalardan to'g'ri va samarali foydalanishni ta'minlaydi. Natijada har bir bola o'z salohiyatini to'liq ochadi, o'z yo'lini topadi, bilim olish jarayoniga zamonaviy va ijodiy yondashadi. O'quvchilarda yangi texnologiyalarga bo'lgan talab, bilim olishga qiziqish, o'z ustida ishlash, mustaqil izlanish va o'rganish ko'nikmalari mustahkamlanadi. Boshlang'ich sinflarda zamonaviy texnologiyalardan foydalanish orqali ta'limga samarali yangilik kabi qarash shakllanmoqda. Bu ham o'qituvchining, ham o'quvchining o'z faoliyatini doimiy ravishda o'rganishi, takomillashtirishi va yuqori darajada yuritishini ta'minlaydi. Zamonaviy texnologiyalar asosida darslar o'tkazish metodlari turfa xil bo'lmog'i bilan har bir bola uchun bilim olish jarayonida shaxsiy yo'nalish va natija beradi. Natijada o'quvchining bilimga bo'lgan munosabati va ta'limdan ko'zlangan natija ijobiy tomonga o'zgaradi [5].

### **Xulosa:**

Xulosa qilib aytganda, boshlang'ich sinflarda zamonaviy texnologiyalardan foydalanish ta'lim sifatini, samaradorligini oshirish, taraqqiyotga erishish, kreativ fikrlaydigan avlodni shakllantirish yo'lida muhim ahamiyat kasb etadi. Yangi texnologiyalar yordamida har bir bola o'z imkoniyatini to'liq namoyon qilishi, mustaqil o'rganish, mustaqil fikrlash va o'z ustida ishlab borish ko'nikmalarini rivojlantirishi mumkin. Bu esa, o'z navbatida, zamonaviy bilimli, intellektual salohiyatga ega, hayotda faol va tashabbuskor yoshlarni tarbiyalashga asos bo'ladi. Shu sababdan, boshlang'ich ta'limda zamonaviy texnologiyalardan samarali va to'g'ri foydalanish eng dolzarb va muhim masalalardan biri bo'lib qolmoqda.

### **Foydalanilgan adabiyotlar:**

1. Abdullayeva, M. (2018). "Boshlang'ich ta'lim jarayonida axborot texnologiyalaridan foydalanishning dolzarb masalalari". O'zbek pedagogika jurnali, 5(3), 55-61.
2. Abdurashidova, D. (2019). "Zamonaviy darslarda interaktiv metodlarning ahamiyati". Ta'lim va Inson taraqqiyoti, 14(2), 29-34.
3. Aliyeva, N. (2021). "Raqamli ta'lim muhitida boshlang'ich sinf o'quvchilarini o'qitishning afzalliklari". Innovatsion Ta'lim, 10(4), 77-83.
4. Bekchanov, S. (2020). "Elektron darsliklardan boshlang'ich sinflarda foydalanish samaradorligi". Boshlang'ich Ta'lim, 8(1), 18-25.
5. Bobobekova, Y. (2022). "Boshlang'ich ta'limda axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan samarali foydalanish". Zamonaviy Ta'lim, 11(2), 101-108.
6. Islomova, H. (2019). "Pedagogik jarayonda innovatsion texnologiyalarni tatbiq etishning o'ziga xosligi". Ta'lim va Rivojlanish, 19(2), 65-72.
7. Jabbarov, Q. (2018). "Boshlang'ich sinflarda IT texnologiyalarning o'rni". Ta'lim Metodikasi, 6(3), 50-56.